

Mas de Sant Miquel

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca:	Moianès
Lloc/Adreça:	Sector central del terme municipal
Emplaçament	Ctra. local a St. Joan d'Oló 1,5 km i camí direcció N-E (camí de l'Estany) uns 3 km
Alçada:	777

Coordenades:

Latitud:	41.87373
Longitud:	2.07008
UTM Est (X):	422834
UTM Nord (Y):	4636175

Classificació

Número de fitxa	08258-105
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Segle	XIV-XVIII
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Recentment restaurat i consolidat
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí: IPA 17177
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	001302400DG23E0001YR
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dj., 16/01/2020 - 01:00

Descripció

Masia de dimensions no gaire grans, d'origen medieval, que està situada al costat de l'església romànica de Sant Miquel d'Oló, a l'extrem d'un altiplà amb excel·lents vistes. Consta d'un cos residencial, de planta rectangular (de planta baixa més un pis i antigament golfes) que té un petit cos afegit a l'angle sud-est corresponent a una tina. A més, dos antics coberts aïllats al sud-oest, l'esmentada església i actualment les infraestructures d'un celler de vins que s'està habilitant a l'indret. Originàriament la casa era més petita i ocupava les estances de la part de llevant, i posteriorment s'amplià cap al nord i s'aixecà el primer pis. Les estructures interiors, actualment restaurades, són un bon testimoni d'aquesta evolució d'un petit mas medieval en diferents fases. Finalment, al segle XVIII (entre 1716 i 1735, segons les inscripcions de la façana) l'edifici es va reestructurar amb una ampliació cap a ponent i sud que li va donar l'aspecte actual. La façana principal, encarada a ponent, és la mostra més evident d'aquesta reforma, que va donar uniformitat a l'edifici però amb una distribució no del tot regular. En destaquen un magnífic portal adovellat en un costat, tres finestres al primer pis (emmarcades amb llindes i brancals de pedra) i un contrafort. És interessant l'escut que hi ha esculpit a la dovella central del portal, que devia correspondre a la comunitat de beneficiats de Moià, propietaris del mas al segle XVIII. L'aparell dels murs és fet amb petits carreus més o menys escairats i en filades, però no del tot regulars, actualment a pedra vista. La resta de murs té unes característiques similars, amb diverses finestres de distribució irregular. A l'interior es conserva l'embigat de fusta del sostre i, al primer pis, una aigüera i un festejador, a més de la tina.

Observacions:

Inclusa al Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Santa Maria d'Oló amb el num. 49 (Pla Especial Urbanístic 2011)

L'edifici presenta les següents inscripcions:

A la dovella central del portal: 1716 i escut

En una llinda de la façana principal: 1735

Informació oral facilitada per Oriol Garriga

Història

Per aquest altiplà hi passava el camí que anava cap a l'Estany, que era també un dels ramals de la ruta catalana del camí de Sant Jaume, concretament el que passava per Girona, Vic, Manresa, Montserrat, Igualada i Lleida i que està documentat al segle XIV, ja que el mateix rei Pere III el Cerimoniós va fer aquest camí. Sembla que en el tram del Moianès l'itinerari venia de l'Estany i continuava cap a Rojans, el mas la Careta i Artés. Això, junt amb les bones vistes de l'indret cap al nord, sobre la vall de la riera d'Oló i fins el Pirineu, ajuda a explicar l'existència de l'església romànica de Sant Miquel. I el mas que va adoptar el mateix nom devia sorgir posteriorment. Les primeres notícies es refereixen a l'església, que era una simple capella rural i ja està documentada el 1130. Al principi es coneixia com a Sant Miquel d'Olzinelles, però després aquest topònim es va perdre. Al segle XIII l'església s'esmenta en testaments de la família dels Oló, que eren els senyors del castell.

Pel que fa al mas pròpiament, en la llista dels caps de família que van assistir a una reunió per tractar de la redempció del terme d'Oló l'any 1394 hi figura un tal Bernat de Sant Miquel. Cal suposar que era l'hereu del mas en aquell moment. En el fogatge de 1515 hi consta "la casa d'en Sant Miquel", i en el fogatge de 1553 hi apareix "Benet Sanct Miguell". Així doncs, es pot deduir que el mas és d'origen medieval, que molt probablement ja devia existir amb anterioritat al segle XIV i que els propietaris eren la família cognominada Sant Miquel. Com és de suposar, l'església estava molt vinculada al mas. Així ho demostra el fet que, el 22 de novembre de 1608, l'aleshores propietari, Esteve de Sant Miquel, va firmar un contracte amb el pintor

Joan Belill per pintar i daurar un retaule dedicat al sant titular de la capella. Aquest retaule es va fer, però no s'ha conservat. El fet sorprenent és que l'obra s'havia de pagar totalment en espècies; concretament, es valorava en dotze quarteres de forment i un porc a elecció del pintor, que s'havia de donar per la festa de Nadal. Joan Belill era un pintor i daurador mallorquí, nascut a Alcúdia, que s'havia establert al Bages i va treballar en aquesta zona i també al Moianès. Precisament aquests anys, entre 1607 i 1610, va treballar també en altres esglésies de la parròquia (GALOBART, 1996: 71-81).

A finals del segle XVII la capella i el mas Sant Miquel eren propietat de la comunitat de beneficiats de Moià. Al segle XVIII es van portar a terme reformes importants tant al mas com a l'església. Segons les inscripcions conservades, entre 1716 i 1735 la casa es va ampliar per la façana de ponent i va adoptar l'aspecte uniforme actual. És interessant l'escut que es pot veure a la dovella central del portal, amb una sanefa laberíntica que cal suposar que era l'emblema de la comunitat de beneficiats de Moià. En la tradició oral hi ha que afirma que el mas hauria servit com a hospital per a monjos o eclesiàstics. Sigui com sigui, els beneficiats de Moià van ser-ne els propietaris fins el segle XIX. Després Bonaventura Vilaressau va comprar el mas i el 1857 va refer l'església. El bisbe l'autoritzava per poder celebrar-hi missa, cosa que es feia només un cop a l'any, per la festa del seu patró. Ja a principis del segle XX el propietari sembla que era un tal doctor Feliu, de Cardedeu. Entorn de la dècada de 1910 hi va arribar com a masover el pare d'Antonio Noguerola, que s'hi va estar fins els anys 1930 o 40. Antonio, el fill, en va marxar quan tenia 11 anys. Llavors el mas que restar abandonat, igual que l'església.

Més endavant van comprar aquesta finca i la de Torigues els germans Martínez, propietaris d'una serradora a Manresa, a la Pujada Roja. Posteriorment la va comprar Joan Casanova (propietari d'una empresa de materials per a la construcció). I el 2013 la va comprar Oriol Garriga, originari de Granollers, que hi està portant a terme un interessant projecte per crear un celler de vins amb la marca "Celler Sant Miquel d'Oló". En aquests darrers anys ha construït les naus del celler semisoterrades, ha consolidat estructuralment el mas i el 2014 va fer restaurar l'església. En la intervenció, que va comptar amb la participació de l'arqueòleg Eduard Sánchez, es va refer la teulada i el campanar d'espadanya.

Bibliografia

FERRER, Llorenç; PLADEVALL, Antoni i altres (1991). "Oló als temps medievals", "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 64, 73, 107, 115, 206-207.

GALOBART SOLER, Josep (1996). Els retaules barrocs de les esglésies del terme de Santa Maria d'Oló (1607-1781). Centre d'Estudis del Bages, Monogràfics, núm. 16, Manresa, p. 71-81.

BENET, Albert; JUNYENT, Francesc; MAZCUÑAN, Alexandre (1984). "Sant Miquel d'Oló", Catalunya Romànica, vol. XI "El Bages", Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 392-393.

PLADEVALL, Antoni (1973). "Capelles i Santuaris del bisbat de Vic. Sant Miquel d'Oló", Full Diocesà, núm. 3500, Vic 14 de maig de 1978.

